

Fak.oppg. folkerett høst 2011

Vikram Kolmannskog,
Selvstendig rådgiver og forsker
www.vikramkolmannskog.no

I hvilken utstrekning kan en stat utøve lovgivnings-, doms- og tvangsjurisdiksjon overfor statens rettssubjekter (statsborgere og selskaper hjemmehørende i staten) i utlandet?

Generelt utg.pkt.: Personell jurisdiksjon vs. eksklusiv territoriell suverenitet

Rettgrunnlag: Sedvanerett, basert i selve statsbegrepet

”I utlandet”: på en annen stats territorium

Lovgivnings- og domsjurisdiksjon pga personell jurisdiksjon

Men må respektere andres territorielle jurisdiksjon (ikke brudd på dennes regler)

Unntak: ivaretagelse av hjemstats vitale interesser (eks forbud mot å delta i krig)

Forutsatt at lovgivning er i tråd med folkeretten og mr

Generelt ikke tvangsjurisdiksjon

Forutsetter samtykke fra staten

Evt pga traktat (Schengen, Norge og Sverige tollsamarbeid)

Visse unntak som f eks ambassader

Gjør rede for hensyn som taler for og mot at stater skal ha adgang til å utøve lovgivnings-, doms- og tvangsjurisdiksjon overfor statens rettssubjekter i utlandet.

For:

- Vesentlige interesser for hjemstaten
- Opprettholde forbindelse til hjemstaten
- Større styrings- og kontrollmuligheter?
- - Dårligere kontroll og system i vertsstaten?
- Hindre at lovbrøyttere kan unnsnippe straff
- Harmoniserende; heve standarder (mr)

Mot

- Svekker vertsstatens suverenitet
- "Unilateralisme" – "påtvinge" vertsstaten en viss politikk
- Favorisere ressurssterke stater på bekostning av svakere stater
- Undergrave forpliktelser om å søke løsninger gjennom forhandlinger
- Konkurrerende lovgivning og uforutsigbarhet

Kan Norge holdes folkerettslig ansvarlig for menneskerettighetsbrudd som følge av de norske oljeselskaperenes virksomhet i Nigeria?

Kan Norge holdes folkerettslig ansvarlig for menneskerettighetsbrudd som følge av de norske oljeselskaperenes virksomhet i Nigeria?

Forutsatt mr-brudd.

Forutsetningsvis: Norge adgang til å regulere norske selskapers virksomhet i Nigeria?

Personell jurisdiksjon dersom ikke krenker Nigerias territorielle jurisdiksjon; særhensyn mr?

Kan Norge holdes ansvarlig?

Utg.p.: Sedvanerett til uttrykk ILCs utkast til bestemmelser om statsansvar.

Evt via art 1 (stat hefter for "internationally wrongful acts"), art. 4 (statsorganer osv).

Art 8 "under the direction or control of": Reguleringsadgang? Helt eller delvis eid av staten? Hovedkontor i Norge. Stat "gitt støtte."

Evt Nicaragua-saken; her et norsk selskap og Norge har personell jurisdiksjon.

Særhensyn for mr? Hefter stat for mr-brudd begått av private? Evt pos forpliktelser til å beskytte? Utenfor territoriet? Muligheter for å øve innflytelse? Hva slags rettigheter?

Var den måten Norge opptrådte på overfor skipet i tråd med Norges folkerettslige forpliktelser under havrettstraktaten?

Var den måten Norge opptrådte på overfor skipet i tråd med Norges folkerettslige forpliktelser under havrettstraktaten?

UNCLOS art. 33, tilstøtende soner: "the coastal State may exercise the control necessary to... prevent infringement of its... immigration... laws or regulations..."

Veies opp mot retten til navigering

Sterkere rettigheter utenfor territorialfarvannet: art. 58 jf. art. 87 vs. art. 17-26

Momenter ("necessary to prevent ..."):

Hvor alvorlig var bordingen? ("grundig gjennomlysning av skipet") Hadde man noen begrunnet mistanke? Nigeriansk flagg? Kan man gjennomføre rutinekontroller av denne typen?

To ukers forsinkelse er klart utenfor rammen av hva som er nødvendig.

Kan evt deles i to: bording og tilbakeholdelse.

"Fri gjennomfart?" Større rett i tilstøtende sone (art. 58, 87) vs. "uskyldig gjennomfart" i territorialfarvann (art 17-19). Uskyldig? Gjennomfart hvis på vei til Oslo?

Begrunnelsen: Hindre flyktninger adgang

Kan Norge holdes folkerettslig ansvarlig for at to av flyktningene døde under overfarten?

A) Forutsatt at det foreligger folkerettsbrudd i hht. spørsmål 2:

ILC draft art. 31: ansvarlig for "injury caused by the internationally wrongful act".
Omstridt om det skal være objektivt ansvar eller culpa.

Påregnelig at folkerettsbruddet kunne få slike følger?

B) Forutsatt at det ikke forelå folkerettsbrudd i hht. spørsmål 2:

Mulige rettsgrunnlag: Selvstendig plikt til å respektere mr, siden Norge overtar ansvar for det som skjer om bord på skipet når det er bordet

Er manglende kunnskap ansvarsfritakende?

Samme spørsmål om påregnelighet som A.